

Зміст

Передмова	3
-----------------	---

Розділ перший МІСЦЯ

Львів оточували два ряди мурів	6
У редакції журналу "Вісник мод паризьких" збиралися польські революціонери	10
Ідола бога Світовида витягали з річки три пари волів	14
Гроші на український театр збирали по всій Галичині (у співавторстві з Лесею Межвою)	19
Трамвай пустили в обхід резиденції намісника	27
Міський театр збудували над пущеною в землю річкою	31
Залізничний вокзал обійшовся удесятеро дорожче, ніж театр ..	37
Газета "Зелізничник" писала про вокзальні туалети	42
Кав'ярню "Віденська" збудували разом із гауптвахтою	44
У Бориславі добували 4% світової нафти	46
До "Пласту" Степана Бандеру взяли з третьої спроби	52
"Гуцульський театр" доїхав з гастролями до Кракова	61

Орденем "Лицарів Залізної Остроги" керували обрядник і окличник (у співавторстві з Оленою Дзік)	68
Українські підприємці працювали під гаслом "Свій до свого по своє"	77
Воротар хокейної команди "Україна" перший у світі одягнув захисну маску	86
Футбольні матчі українських команд часто завершувалися масовими бійками	91
Члени товариства "Відродження" присягалися не вживати алкоголь	98
Батяри прогнали з університету майбутнього президента Польщі	100
Божевільний Дьодьо помер на сотнях кілограмів срібла	104

Розділ другий ПОДІЇ

Львівська ратуша завалилася одразу після огляду чиновниками	110
"Весна народів" у Львові закінчилася епідемією холери	113
Панщину в Україні скасовували двічі	118
Дружина і донька творця газової лампи загинули від його ж винаходу	122
Перед візитом Франца-Йосифа зі Львова вивезли всіх жебраків ..	126
Галицьку крайову виставку відвідали понад мільйон людей	136
Івану Франку на ювілей подарували дві тисячі крон	142
На літні українські наукові курси записалося 135 слухачів	145
На відкриття пам'ятника Івану Котларевському в Полтаві поїхало 13 галичан	157

Філарет Колесса записав думи кобзарів на фонограф	166
Мирослав Січинський випустив у графа Потоцького чотири кулі	170
Бійка між польськими і українськими студентами закінчилася смертю Адама Коцка	175
У "Гран-прі Львова" брали участь найкращі автогонщики Європи	180
Нападників на пошту в Городку ОУН зробила національними героями	182
Похорон безробітного переріс у бунт	194
Напередодні війни у трамваях з'явилися кондукторки	200
Микита Хрущов їздив по Львову у відкритому авто	203

Розділ третій ЛЮДИ

У ніч перед стратою Іван Підкова розмовляв зі своїм катом	210
Самійло Зборовський хотів іти з війною на Персію (у співавторстві з Юрієм Стригуном)	214
Юрій-Франц Кульчицький врятував Відень від турецької облоги	222
Маркіян Шашкевич в юності розмовляв тільки польською мовою	230
Михайла Вербицького двічі виганяли з семінарії	235
Василь Стефаник був закоханий в одну дочку священика, одружився з другою, а доживав віку з третьою	238
Іван Боберський привіз у Галичину футбол і хокей	242
Остап Нижанківський став священиком за наполяганням батька .	250
Шанувальники Соломії Крушельницької запрягалися в її карету замість коней	254

З М І С Т

Івана Труша з майбутньою дружиною познайомила Леся Українка	263
Богдан-Ігор Антонич помер за кілька місяців до одруження	268
Стефан Банах розв'язував задачі у кав'ярні	274
Омельян Ковч потай від кєстапо хрестив євреїв	278
Йосип Сліпий 18 років відбудував у радянських концтаборах	283
Володимир Івасюк написав перший музичний твір у 10 років	292
Джерела ілюстрацій	298
Зміст	300

Герб Королівства Галичини та Володимирії
у 1804 – 1918 роках

Львів оточували два ряди мурів

"Львів лежить у такому місці, наче це альтана посеред раю", – писав на початку XVII ст. купець Мартін Груневеґ. Тоді місто було столицею Руського воєводства Речі Посполитої. Тут жило понад 20 тис. осіб – на 5 тис. більше, ніж у Києві.

– Груневеґ застав Львів у період його економічного й культурного піднесення, – розповідав директор Інституту українознавства Ярослав Ісаєвич. – Тож недарма він порівнює його з Венецією, з тією лише різницею, що біля Львова немає моря.

"У цьому місті стало звичним зустрічати на ринку людей з усіх країн світу у своїй одежі, – пише Груневеґ. – Угорців у їхніх малих магерках, козаків у великих кучмах, росіян у білих шапках, турків у білих чалмах. Ці всі в довгому одязі, а німці, італійці, іспанці – в короткому".

– У XVII столітті Львів починає занепадати, – продовжує Ярослав Дмитрович. – Постійні пожежі, повені, пошесті спустошували його.

Протягом 20 років на Львів окрім козаків нападали війська трансільванського князя Дьєрдя Ракоці, армія османського султана Мехмеда IV, шведи. Проте захопити його ніхто не зміг.

На той час місто було оточене двома рядами мурів. Уздовж стін розташовувалися оборонні вежі. Кожна з них була закріплена за певним ремісничим цехом – броварів, кушнірів, крамарів. Ті мали утримувати її в належному стані й боронити в разі облоги ворогами. Навколо мурів викопали рів, заповнили водою, насипали земляні вали. Із заходу Львів захищала багниста річка Полтва, яка іноді розливалася настільки, що підтоплювала будинки. Із північного заходу місто убезпечував від нападників Високий Замок, зведений на вершині гори.

Центром Львова була площа Ринок. Посередині стояла міська ратуша. Будівлю прикрашала 58-метрова вежа з годинником, на верхівці якої був флюгер із силуетами лева й орла. Кілька разів він зривався зі свого місця. Це вважали поганим

Львів. Копієць Unit Lubelskiej

Високий Замок, початок XX століття. Все, що на той час лишилося від стародавніх фортифікацій – шматок стіни праворуч. Натомість 1869-го почали насипати штучний курган – теперішній оглядовий майданчик. Як матеріали використовували і цеглу замку, чим остаточно зруйнували його

знаком. Історик Іван Крип'якевич пише, що 1672-го, під час бурі, лев упав із вежі, й того ж року на місто напали татари. На вежі стояв трубач, який подавав знак тривоги, побачивши в місті пожежу. Також у ратуші містилася в'язниця і засідав вищий орган міської влади – магістрат. Вибори до нього відбувалися щороку 22 лютого.

– Після першого поділу Польщі 1772 року Галичина перейшла під владу Австрії, – додає Ярослав Ісаєвич. – Через п'ять років австрійський цар розпорядився знести мури навколо львівського середмістя. Ще за 30 – завалилася ратуша, замість неї спорудили нову. На місці маленьких кам'яниць почали зводити високі будівлі. До кінця XIX століття взято в підземний склеп річку Полтву. Львів перетворювався у модерне європейське місто.